

Sygn. akt V CSK 492/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

w sprawie z wniosku M.I.

przy uczestnictwie A.Ł., M.P. i J.P.

o stwierdzenie nabycia spadku po J.P.

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 marca 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki M.P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w J.

z dnia 30 maja 2017 r., sygn. akt II Ca [...] /16,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem odwoławczym, którego wymogi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. wskazując na jej cechy konstrukcyjne i nakładając na skarżącego obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym. Powołanie we wniosku przesłanki określonej w punkcie drugim wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ., z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.). Dla skutecznego natomiast powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

W ocenie skarżącej istnieje potrzeba wykładni art. 952 § 1 k.c., który budzi poważne wątpliwości co do możliwości stwierdzenia spadku na podstawie testamentu ustnego w sytuacji, gdy występuje przesłanka istnienia obawy rychłej śmierci ale stan zdrowia umożliwia spadkodawcy sporządzenie testamentu w zwykłej formie. Jak jednak wskazuje sama skarżąca przesłanki sporządzenia testamentu ustnego nie muszą zachodzić łącznie. Art. 952 § 1 k.c. wskazuje trzy oddzielne, rozłączne sytuacje pozwalające na jego sporządzenie – istnienie obawy rychłej śmierci, okoliczności szczególne uniemożliwiające skorzystanie ze zwykłej formy testamentu i okoliczności szczególne utrudniające skorzystanie ze zwykłej formy testamentu. Wystarczające jest zatem zajście jednej z tych okoliczności,

by dopuszczalne było sporządzenie testamentu ustnego. Na brak powiązania przesłanki obawy rychłej śmierci ze stanem zdrowia uniemożliwiającym sporządzenie testamentu w formie zwykłej wskazuje również treść § 2 dotycząca stwierdzenia treści testamentu ustnego przez spisanie oświadczenia spadkodawcy i jego podpisania przez świadków testamentu oraz spadkodawcę przed upływem roku od jego złożenia. Uzasadnienie wniosku w tym zakresie odnosi się raczej do pytania o zastosowanie tego przepisu w konkretnej sytuacji faktycznej, a nie wskazuje na poważne wątpliwości co do jego wykładni.

Skarżąca powołując się na oczywistą zasadność skargi odwołuje się przede wszystkim do naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 w zw. z 391 § 1 k.p.c. i przedstawia zwięzły wywód na uzasadnienie zarzuczanych uchybień. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. Ogólne twierdzenie skarżącej o pominięciu przez Sąd drugiej instancji materiału dowodowego zgromadzonego przed Sądem pierwszej instancji, bez wskazania jaki konkretnie materiał został pominięty, nie uzasadnia oczywistości naruszenia art. 382 k.p.c. Sąd Okręgowy wskazał w motywach dowody, na których się oparł dokonując ustaleń faktycznych, a odmienna ocena tych zeznań i odmienne wnioski w zakresie ich znaczenia dla ustalenia istnienia przesłanki obawy rychłej śmierci na może uzasadniać oczywistości naruszenia art. 328 § 2 w zw. z 391 § 1 k.p.c., skoro w sposób niewątpliwy uzasadnienie nie zawiera takich uchybień, które uniemożliwiałyby kontrolę kasacyjną. Szczegółowa analiza wniosku nie pozwala na stwierdzenie, że zachodzi wskazana

przesłanka z powodu uchybienia przepisom postępowania o charakterze elementarnym, mającym charakter oczywisty i widoczny *prima facie*.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z 13 § 2 k.p.c.).

aj

a.ł